T095 ATĐ 7 (01) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q1

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA

Taùc giaû: Toân giaû Ca Chieân Dieân Töû.

Giaûi thích: Naêm traêm A La Haùn.

Haùn dòch: Sa-moân Phuø Ñaø Baït Ma, Ñaïo Thaùi v.v...Ñôøi Baéc Löông.

QUYỂN 1

Theá naøo laø phaùp Theá ñeä nhaát? Vì sao goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát? Chöông nhö theá vaø giaûi thích nghóa chöông, ôû ñaây seõ noùi roäng, veà Öu- ba-ñeà-xaù. Hoûi: Ai soaïn kinh naày? Ñaùp: Phaät - Theá toân. Vì sao? Vì taùnh, töôùng cuûa caùc phaùp saâu xa, maàu nhieäm, chæ coù ñaáng Nhaát thieát trí môùi xeùt ñoaùn ñöôïc töôøng taän. Hoûi: Ai hoûi, ai ñaùp? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát hoûi, Ñöùc Phaät ñaùp. Laïi coù thuyeát noùi: Naêm traêm A-la-haùn hoûi, Ñöùc Phaät ñaùp. Laïi coù ngöôøi noùi: Chö thieân hoûi, Phaät ñaùp. Laïi coù ngöôøi noùi: Ngöôøi bieán hoùa hoûi, Ñöùc Phaät ñaùp. Vì sao? Vì taùnh, töôùng cuûa caùc phaùp caàn phaûi noùi roäng, nhöng khoâng ai hoûi. Baáy giôø, Ñöùc Theá toân hoùa thaønh Tyø-kheo, caïo boû raâu toùc, ñaép y taêng-giaø-leâ, hình daùng ñoan chaùnh. Vò Tyø-kheo aáy hoûi, Ñöùc Phaät ñaùp. Chaúng haïn nhö hoûi: Nhaân duyeân caùc nghóa kinh. Hoûi: Neáu vaäy vì sao laïi noùi laø do Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû soaïn? Ñaùp: Vì Toân giaû kia thöôøng öa thoï trì ñoïc tuïng, vì ngöôøi khaùc giaûi thích, roäng noùi, sao cho ñöôïc löu haønh phoå bieán. Vì danh xöng ñeàu ôû Toân giaû, neân noùi laø do Toân giaû taïo. Laïi coù ngöôøi noùi: Chính Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû kia soaïn kinh naày. Hoûi: Vöøa noùi: Taùnh, töôùng caùc phaùp saâu xa, maàu nhieäm, chæ ñaáng

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 1 4

Nhaát thieát trí môùi xeùt ñoaùn ñöôïc töôøng taän. Vaäy Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû laøm sao coù theå soaïn ñöôïc? Ñaùp: Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû kia cuõng coù trí tueä saâu roäng, beùn nhaïy, kheùo nhaän bieát veà töôùng chung, töôùng rieâng. Laïi bieát nghóa vaên vaø giôùi haïn tröôùc sau, hieåu ba taïng, ba minh, saùu thoâng, ñuû taùm giaûi thoaùt, lìa duïc ba coõi, ñaït ñöôïc nguyeän trí, ñaõ tu haønh vaø laäp nguyeän ñoái vôùi naêm traêm Ñöùc Phaät: Nguyeän cho con ôû ñôøi vò lai, trong giaùo phaùp ñeå laïi cuûa Ñöùc Phaät Thích- Ca- Maâu -Ni, coù theå soaïn ra kinh A-tyø-ñaøm. Hoûi: Neáu vaäy A-tyø-ñaøm cuûa Phaät laø theá naøo? Ñaùp: ÔÛ moãi khu vöïc, xoùm aáp, vì hoùa ñoä chuùng sinh, neân Ñöùc Theá toân ñaõ giaûng noùi baèng nhieàu caùch. Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû kia, trong giaûng noùi baèng nhieàu caùch aáy ñaõ laäp chöông moân, soaïn keä tuïng, ñaët teân phaåm, neâu nhöõng kieàn-ñoä: Neáu noùi caùc thöù nghóa khoâng gioáng nhau, thì laäp ra Kieàn-ñoä Taïp, neáu noùi töôùng cuûa söû, thì laäp ra Kieàn-ñoä Söû. Neáu noùi töôùng cuûa trí thì laäp ra Kieàn-ñoä Trí. Neáu noùi töôùng cuûa nghieäp thì laäp ra Kieàn-ñoä Nghieäp. Neáu noùi töôùng cuûa boán ñaïi thì laäp ra Kieàn-ñoä boán ñaïi. Neáu noùi töôùng

cuûa caên thì laäp ra Kieàn-ñoä Caên. Neáu noùi töôùng cuûa ñònh thì laäp ra Kieàn-ñoä Ñònh. Neáu noùi töôùng cuûa kieán thì laäp ra Kieàn-ñoä Kieán. Nhö kinh Phaùp Cuù coù cheùp: Ñöùc Theá toân ñaõ vì chuùng sinh ôû caùc khu vöïc, xoùm aáp, maø giaûng noùi baèng caùch noùi. Toân giaû Ñaït-ma-ña-la, sau khi Phaät dieät ñoä, trong giaûng noùi baèng nhieàu caùch, ñoái vôùi nghóa voâ thöôøng ñaõ laäp ra phaåm Voâ thöôøng, cho ñeán nghóa Phaïm chí, cuõng laäp ra phaåm Phaïm chí. Toân giaû Ca- chieân-dieân-töû naày cuõng gioáng nhö theá. Vaû laïi, Chö Phaät xuaát hieän ôû ñôøi, ñeàu noùi ba taïng, ñoù laø tu-ña-la, Tyø-ni vaø A-tyø-ñaøm. Hoûi: Coù gì khaùc nhau giöõa Tu-ña-la, Tyø-ni vaø A-tyø-ñaøm? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Khoâng coù khaùc nhau. Vì sao? Vì ñeàu xuaát phaùt töø bieån trí soâng Phaät, vaø töø taâm ñaïi töø maø giaûng noùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Cuõng coù khaùc nhau. Khaùc nhau theá naøo? Sao goïi laø khaùc nhau? Ñoù laø: Goïi ñaây laø Tu-ña-la, ñaây laø Tyø-ni, ñaây laø A-tyø-ñaøm. Hôn nöõa, khaùc nhau vì phaân bieät veà taâm neân goïi laø tu-ña-la, phaân bieät veà giôùi neân goïi laø Tyø-ni, vaø vì phaân bieät veà tueä neân goïi laø A-tyø-ñaøm. Hoûi: Neáu vaäy thì trong Tu-ña-la vöøa phaân bieät veà giôùi, vöøa phaân bieät veà tueä? Trong Tyø-ni vöøa phaân bieät veà taâm, vöøa phaân bieät veà tueä? Trong A-tyø-ñaøm vöøa phaân bieät veà taâm, vöøa phaân bieät veà giôùi? Ba Taïng

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 1 5

nhö theá, coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Vì döïa vaøo phaàn nhieàu: Trong Tu-ña-la phaàn nhieàu noùi veà Taâm phaùp, trong Tyø-ni phaàn nhieàu noùi veà Giôùi phaùp, trong A-tyø-ñaøm phaàn nhieàu noùi veà Tueä phaùp. Laïi nöõa, trong Tu-ña-la: Neáu phaân bieät veà taâm thì goïi laø Tu-ña- la, neáu phaân bieät veà giôùi thì goïi laø Tyø-ni, neáu phaân bieät veà tueä thì goïi laø A-tyø-ñaøm. Trong A-tyø-ñaøm, neáu phaân bieät veà giôùi thì goïi laø Tyø-ni, neáu phaân bieät veà taâm thì goïi laø Tu-ña-la, neáu phaân bieät veà tueä thì goïi laø A-tyø- ñaøm. Trong Tyø-ni, neáu phaân bieät veà tueä thì goïi laø A-tyø-ñaøm, neáu phaân bieät veà giôùi, thì goïi laø Tyø-ni, neáu phaân bieät veà taâm thì goïi laø Tu-ña-la. Ñoù goïi laø söï khaùc nhau cuûa ba taïng. Laïi nöõa, neân tìm xeùt thöù lôùp trong Tu-ña-la. Vì nhöõng lyù do naøo Ñöùc Theá toân noùi Tu-ña-la naày? Keá laïi noùi Tu-ña-la naày? (Nhö noùi: Tin Phaät, keá neân tin phaùp, laø thöù lôùp tìm nghóa). Trong Tyø-ni, neân tìm xeùt veà nhaân duyeân. nhö noùi giôùi naày duyeân vieäc nhö theá naøo ñeå cheá ra? Trong A-tyø-ñaøm neân duøng töôùng ñeå tìm xeùt, khoâng duøng thöù lôùp. Laïi nöõa, trong Tu-ña-la vì döïa vaøo löïc, neân noùi. Tyø-ni vì döïa vaøo taâm ñaïi töø, neân noùi. A-tyø-ñaøm vì döïa vaøo voâ uùy, neân noùi. Laïi nöõa, trong giaûng noùi baèng nhieàu caùch coù söï xen laãn goïi laø tu-ña-la, noùi roäng veà giôùi luaät goïi laø Tyø-ni, noùi veà töôùng chung, töôùng rieâng, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi nöõa, chöa troàng caên thieän, khieán cho gieo troàng caên thieän goïi laø tu-ña-la. Ñaõ gieo troàng caên thieän, muoán cho thaønh thuïc, goïi laø Tyø-ni. Khi caên thieän ñaõ thaønh thuïc, ñöôïc chaùnh giaûi thoaùt, goïi laø A-tyø- ñaøm. Laïi nöõa, vì môùi nhaäp vaøo phaùp, neân goïi laø tu-ña-la. Ñaõ nhaäp vaøo phaùp, laø thoï trì giôùi, neân goïi laø Tyø-ni. Ngöôøi ñaõ thoï giôùi, khieán cho ñöôïc chaùnh giaûi thoaùt, goïi laø A-tyø-ñaøm. Tu-ña-la, Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, ñoù

goïi laø khaùc nhau. Hoûi: Toân giaû kia vì nhaân duyeân gì soaïn kinh naày? Ñaùp: Vì muoán laøm lôïi ích cho ngöôøi. Neáu coù ngöôøi naøo, thoï trì ñoïc tuïng hieåu, giaûng noùi nhôù nghó, voâ löôïng phieàn naõo vaø caùc haønh vi aùc khoâng hieän ôû tröôùc, do söï chuyeân tu aân caàn naày, neân coù theå nhaäp vaøo phaùp töôùng. Ví nhö coù ngöôøi muoán giuùp ích cho ngöôøi khaùc, trong ngoâi nhaø toái ñoát ngoïn ñeøn to, ñeå cho keû coù maét ñöôïc thaáy caùc thöù saéc. Toân giaû cuõng gioáng nhö theá. Vì muoán giuùp ích cho ngöôøi khaùc neân soaïn kinh

naày. Ñöùc Phaät cuõng gioáng nhö vaäy, vì laøm lôïi ích cho chuùng sinh, neân noùi möôøi hai boä kinh: 1. Tu-Ña-La. 2. Kyø- Daï. 3. Ba-Giaø-La-Na. 4. Giaø-Ñaø. 5. Öu-Ñaø-Na. 6. Ni -Ñaø-Na. 7. A- Ba- Ñaø-Na. 8. Y- Ñeá- Muïc-Ña -giaø. 9. Xaø- Ñaø- giaø. 10. Tyø-Phaät-Löôïc. 11. A-Phuø- Ñaø -Ñaït -Ma. 12. Öu- Ba-Ñeà-Xaù. Vì sao? Vì coù chuùng sinh, duø ñaõ coù nhaân trong, nhöng khoâng coù duyeân ngoaøi, chung qui, vaãn khoâng theå tu haïnh thaéng tieán, neáu gaëp duyeân ngoaøi thì coù theå tu haønh. Ví nhö caùc thöù hoa Baùt-ñaàu-ma, Phaân- ñaø-lôïi, Caâu-vaät-ñaàu, Öu-baùt-la ôû döôùi ao nöôùc, neáu aùnh saùng maët trôøi khoâng chieáu ñeán, thì chuùng seõ khoâng nôû, khoâng toûa höông thôm. Neáu aùnh saùng maët trôøi chieáu ñeán, thì chuùng seõ nôû hoa, ngaùt höông. Ví nhö trong ngoâi nhaø toái coù caùc thöù vaät, neáu khoâng coù söï saùng suoát ñeøn chieáu vaøo, thì khoâng theå thaáy; coù ñeøn thì thaáy. Chuùng sanh cuõng vaäy, duø coù nhaân beân trong, nhöng khoâng coù duyeân beân ngoaøi, chung qui vaãn khoâng theå tu haønh thaéng tieán, neáu gaëp ngoaïi duyeân thì coù theå tu taäp haïnh thaéng tieán. Vì vieäc naày neân Ñöùc Phaät noùi keä: Ví nhö trong nhaø toái Tuy coù caùc thöù vaät Neáu khoâng ñeøn soi saùng Coù maét cuõng khoâng thaáy. Neáu ngöôøi duø coù trí Khoâng nghe phaùp töø ngöôøi Ngöôøi aáy khoâng theå naøo Phaân bieät nghóa thieän, aùc. Ví nhö ngöôøi coù maét Nhôø ñeøn thaáy caùc saéc Coù trí döïa hoïc roäng Phaân bieät nghóa laønh, döõ.

Hoïc roäng, thì bieát phaùp Hoïc roäng, deã traùnh aùc Hoïc roäng, lìa voâ nghóa Hoïc roäng, ñöôïc Nieát-baøn. Kinh Phaät cuõng noùi: Coù hai nhaân, hai duyeân thì phaùt sinh chaùnh kieán: 1. Nghe phaùp töø ngöôøi khaùc. 2. Trong taâm suy nghó chaân chaùnh. Laïi noùi: Ngöôøi naøo coù ñöôïc boán phaùp laø ñieàu raát ít coù: 1. Gaàn thieän trí thöùc. 2. Nghe phaùp töø ngöôøi khaùc. 3. Trong taâm suy nghó chaân chaùnh. 4. Tu haønh ñuùng nhö phaùp. Laïi noùi: Neáu ñeä töû ta, nhaát taâm nghe phaùp, thì seõ döùt ñöôïc naêm caùi, tu haønh ñaày ñuû baûy phaùp giaùc phaàn. Ví nhö Phaät Theá toân, vì laøm lôïi ích cho ngöôøi, neân noùi möôøi hai boä kinh. Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì muoán phaù tröø boùng toái voâ minh, nhö ngoïn ñeøn xua tan boùng toái, phaùt ra söï saùng suoát, A-tyø-ñaøm cuõng gioáng nhö theá: Phaù tröø boùng toái voâ minh, mang ñeán söï saùng suoát trí tueä. Laïi nöõa, vì muoán cho hình töôïng voâ ngaõ ñöôïc roõ raøng. Ví nhö chieác göông saùng, thì hieän caùc saéc töôïng, neáu ngöôøi naøo coù theå duøng tueä A-tyø-ñaøm, kheùo phaân töôùng rieâng chung, töôùng rieâng, thì hình töôïng voâ

ngaõ, voâ nhaân töï nhieân hieån hieän. Laïi nöõa, vì muoán vöôït qua soâng sinh töû. Ví nhö traêm ngaøn na-do- tha chuùng sinh, ñeàu nöông vaøo chieác thuyeàn vöõng chaéc, khoâng coù söï sôï haõi, töø bôø beân naày seõ qua ñeán bôø beân kia. Cuõng theá, traêm ngaøn na-do- tha Chö Phaät, Theá toân vaø caùc quyeán thuoäc, cuõng gioáng nhö vaäy. Döïa vaøo thuyeàn A-tyø-ñaøm, khoâng heà sôï haõi, töø bôø beân naày sang bôø beân kia. Laïi nöõa, vì muoán caùc kinh Tu-ña-la laøm ngoïn ñeøn saùng. Nhö ngöôøi caàm ñuoác, thì khoâng heà sôï haõi boùng toái. Cuõng theá, ngöôøi tu haønh caàm ñuoác A-tyø-ñaøm, ñoái vôùi nghóa Tu-ña-la khoâng khoâng heà sôï haõi! Laïi nöõa, vì quan saùt caùc phaùp thieän, baát thieän, voâ kyù, nhö ngöôøi kheùo bieát vaät baùu, kheùo phaân bieät caùc baùu nhö kim cöông, v.v... Cuõng theá ngöôøi trí duøng tueä A-tyø-ñaøm ñeå phaân bieät caùc phaùp thieän, baát thieän, voâ kyù. Laïi nöõa, vì hieän baøy ngöôøi coù A-tyø-ñaøm thì nhö nuùi Tu-di khoâng gì coù theå laøm cho nghieâng ñoäng. Nhö nuùi chuùa Tu-di ñöùng söøng söõng,

yeân ñònh treân ñaát “Kim luaân”, gioù maïnh boán phöông thoåi ñeán, khoâng theå laøm lay ñoäng. Cuõng theá, ngöôøi trí duøng nuùi Tu-di cuûa tueä A-tyø-ñaøm, an trí treân ñòa “Kim luaân” giôùi, boán thöù gioù taø ñieân ñaûokhoâng theå lay ñoäng. Laïi nöõa, vì ba nhaân duyeân, neân Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû soaïn ra kinh naày, ñoù laø: 1. Vì taêng ích cho trí. 2. Vì khai thò yù giaùc ngoä. 3. Vì döùt tröø ngaõ, nhaân. Taêng ích cho trí: Nghóa laø taát caû kinh, luaän trong caùc phaùp noäi, ngoaïi, khoâng gì baèng A-tyø-ñaøm. Khai thò yù giaùc ngoä: Nghóa laø chuùng sinh thöôøng meâ nguû, khoâng coù luùc thöùc, do ñoù, khoâng bieát theá naøo laø söû nhaát thieát bieán? Theá naøo laø khoâng bieán söû? Theá naøo laø töï giôùi duyeân bieán söû, theá naøo laø tha giôùi duyeân bieán söû? Theá naøo laø duyeân höõu laäu? Theá naøo laø duyeân voâ laäu? Theá naøo laø duyeân höõu vi? Theá naøo laø duyeân voâ vi? Theá naøo laø goàm nhieáp? Theá naøo laø Töông öng? Theá naøo laø nhaân? Theá naøo laø duyeân? Ai thaønh töïu? Ai khoâng thaønh töïu? Ngöôøi bieát roõ caùc phaùp xa gaàn nhö theá v.v..., laø nhôø oai löïc cuûa A-tyø-ñaøm. Döùt tröø ngaõ, nhaân: Nghóa laø Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû kia, soaïn kinh A-tyø-ñaøm, khoâng heà noùi coù ngaõ, nhaân, trong taát caû moïi choã, thöôøng noùi khoâng coù ngaõ, khoâng coù nhaân. Vì caùc nhaân duyeân nhö theá v.v..., neân Toân giaû kia soaïn kinh A- tyø-ñaøm naày. Hoûi: Theå cuûa A-tyø-ñaøm laø gì? Ñaùp: Laø tueä caên voâ laäu, töï theå goàm nhieáp moät giôùi, moät nhaäp, moät aám. Moät giôùi, nghóa laø phaùp giôùi, moät nhaäp, nghóa laø phaùp nhaäp, moät aám, nghóa laø haønh aám. Neáu laáy töông öng, coù chung thì goàm nhieáp ba giôùi, hai nhaäp, naêm aám. Ba giôùi, nghóa laø: yù giôùi, yù thöùc giôùi vaø phaùp giôùi. Hai nhaäp laø: YÙ nhaäp vaø phaùp nhaäp. Naêm aám laø: Saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc. Laïi, Tu-ña-la coù noùi: Naày Ñeá-thích! Trong ñeâm daøi sinh töû, taâm chaân chaát, ngay thaúng, khoâng coù taø vaïy, dua nònh. Nhöõng ñieàu ñaõ hoûi, vì ñeå nhaän bieát roõ, chöù chaúng phaûi ñeå quaáy roái, neân Ta seõ duøng A-tyø-ñaøm saâu xa, oâng haõy tuøy yù hoûi. ÔÛ ñaây, theá naøo laø nghóa saâu xa? Ñoù laø tueä caên voâ laäu? Laïi nhö kinh noùi: Coù Phaïm chí, hoï Ñoäc Töû, taùnh chaân chaát, ngay

thaúng, khoâng coù cong vaïy, dua nònh. Nhöõng ñieàu oâng ñaõ hoûi vì ñeå nhaän bieát roõ, chöù chaúng phaûi ñeå quaáy nhieãu, neân ta seõ duøng A-tyø-ñaøm saâu xa oâng tuøy yù hoûi. ÔÛ ñaây, nghóa saâu xa laø gì? Laø tueä caên voâ laäu. Laïi coù Baø-la-moân Phaïm-ma-du vaø Phaïm chí Tu-baït, cuõng noùi nhö treân. Nhö Phaät baûo Phaïm chí Tieân Ni: Phaùp cuûa Ta saâu xa, khoù hieåu, khoù dieãn ñaït, khoù bieát, khoù thaáy, khoâng theå tö duy, phaân bieät maø hieåu ñöôïc. Chæ ngöôøi coù trí vi dieäu quyeát ñònh môùi nhaän bieát ñöôïc oâng laø ngöôøi trí tueä caïn côït khoâng theå bieát ñöôïc. Vì sao? Vì khoâng töùc laø voâ ngaõ, maø oâng thì chaáp ngaõ! Suoát ñeâm daøi sinh töû, oâng thöôøng coù kieán khaùc, duïc khaùc taâm khaùc. Do ñoù, oâng laø ngöôøi trí tueä noâng caïn khoâng theå bieát ñöôïc! ÔÛ ñaây theá naøo laø nghóa saâu xa? Ñoù laø tam-muoäi khoâng. Nhö noùi ngöôøi ngu khoâng coù maét, maø laïi luaän veà nghóa saâu xa vôùi Tyø-kheo, Thöôïng toïa coù trí tueä. Trong ñaây, theá naøo laø nghóa saâu xa? Ñoù laø phaùp thoái lui. Nhö Phaät baûo Toân giaû A-nan: Phaùp möôøi hai nhaân duyeân naày, saâu xa, khoù hieåu, khoù dieãn ñaït, khoù bieát, khoù thaáy, khoâng theå tö duy, phaân bieät maø hieåu ñöôïc, chæ ngöôøi coù trí tueä maàu nhieäm quyeát ñònh môùi hieåu ñöôïc, oâng laø ngöôøi trí tueä noâng caïn khoâng theå hieåu ñöôïc! Trong ñaây, theá naøo laø nghóa saâu xa? Ñoù laø nhaân duyeân. Nhö noùi: Choã naày saâu xa, ñoù laø duyeân khôûi. Phaùp naày lìa duïc vaéng laëng, Nieát-baøn. Trong ñaây, theá naøo laø nghóa saâu xa? Ñoù laø taùnh laëng döùt cuûa nhaân duyeân. Nhö noùi: Caùc phaùp saâu xa, neân khoù thaáy, vì khoù thaáy neân saâu xa. Trong ñaây, theá naøo laø nghóa saâu xa? Ñoù laø theå taùnh saâu xa cuûa taát caû caùc phaùp. Hoûi: theá naøo laø theå cuûa A-tyø-ñaøm? Ñaùp: Laø tueä caên voâ laäu. Do söùc cuûa tueä caên voâ laäu, neân ñaõ giuùp cho choã sinh ñöôïc tueä, coù theå thoï trì möôøi hai boä kinh, ñoïc tuïng hieåu, cuõng goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi cuõng do söùc cuûa tueä caên voâ laäu, neân coù theå laøm cho vaên tueä bieát ñöôïc töôùng rieâng, töôùng chung. Laïi khieán cho vaên tueä kieán laäp töôùng chung, töôùng rieâng. Laïi coøn giuùp cho vaên tueä döùt tröø caùi ngu cuûa töï taùnh vaø ngu trong duyeân, khoâng nhaän laàm veà phaùp. Laïi cuõng do söùc cuûa tueä caên voâ laäu, neân coù theå giuùp cho tö tueä baát tònh, an ban, nieäm xöù v.v..., cuõng goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi cuõng do söùc cuûa tueä caên voâ laäu, neân coù theå laøm cho tu tueä ñöôïc Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn vaø phaùp Theá

ñeä nhaát, cuõng goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi, cuõng do tueä nhö theá v.v..., ñaõ laøm cho tueä caên voâ laäu chuyeån bieán ñöôïc saùng saïch, goïi laø A-tyø-ñaøm. Hoûi: Neáu tueä caên voâ laäu laø theå cuûa A-tyø-ñaøm, thì sao kinh naày laïi goïi laø A-tyø-ñaøm? Ñaùp: A-tyø-ñaøm ñaày ñuû, cuõng goïi laø A-tyø-ñaøm. Nhö trong kinh choã naøo cuõng noùi: Do caùc thöù vaät neân ñaët nhieàu thöù teân. Do coù laäu, neân noùi laø laäu. Nhö noùi baûy laäu laø phieàn naõo, laø söï chaùy höøng höïc, laø khoå naõo. Thaät ra laäu coù ba, ñoù laø duïc laäu, höõu laäu, voâ minh laäu. Vì coù nhô nhôùp, neân noùi laø caáu. nhö keä noùi: Nöõ laøm nhô phaïm haïnh Nöõ raøng

buoäc chuùng sinh Khoå haïnh laø phaïm haïnh Khoâng duøng nöôùc röûa saïch. Ngöôøi nöõ thaät ra chaúng phaûi nhô. Nhô thaät söï coù ba: Ñoù laø veát nhô tham, saân, si. Vì coù vui, neân noùi laø laïc. Nhö keä noùi: Vui khi uoáng aên Ñaép y cuõng vui Kinh haønh hang nuùi Ñaây cuõng laïi vui. Uoáng aên v.v... chaúng phaûi vui. Vui thaät laø laïc thoï. Vì coù söû, neân noùi laø söû, ví nhö noùi: Tyø-kheo bò saéc sai khieán, bò saéc raøng buoäc. Saéc chaúng phaûi söû. Söû thaät coù baûy, coù vò, neân noùi laø vò, ví nhö noùi Tyø-kheo chaïy theo saéc, saéc laø caùi moùc cuûa ma. Maét chaúng phaûi vò, vò thaät laø aùi, coù duïc, noùi laø duïc, nhö noùi söï toát ñeïp cuûa naêm duïc, coù theå laøm cho taâm aùi taêng tröôûng, ñaém nhieãm. Saéc v.v... chaúng phaûi duïc, thaät ra duïc laø aùi. Coù thoái lui, noùi laø thoái lui. Nhö noùi A-la-haùn thôøi giaûi thoaùt coù naêm nhaân duyeân thoái lui: 1. Laøm vieäc, nhoïc nhaèn. 2. Tuïng kinh nhieàu. 3. Tranh caõi, thöa kieän. 4. Ñi xa. 5. Beänh keùo daøi. Chaúng phaûi laøm vieäc v.v... maø thoái lui, thaät ra thoái lui laø phaùp baát thieän, voâ kyù aån maát. Coù nghieäp, noùi laø nghieäp, nhö noùi: Tyø-kheo coù ba thöù yù nghieäp baát thieän, sinh quaû baùo khoå, ñoù laø tham, giaän döõ, taø kieán. Theå cuûa chuùng chaúng phaûi nghieäp, nghieäp thaät ra coù ba: Thaân, mieäng,

yù. Vì coù baùo, neân noùi laø baùo. Nhö Toân giaû A-neâ-loâ-ñaàu noùi: Ta nhôø quaû baùo boá thí moät böõa aên, neân baûy laàn sinh leân taàng trôøi Ba Möôi Ba, baûy laàn sinh vaøo nöôùc Ba-la-naïi. Thöùc aên chaúng theå sinh baùo, maø sinh baùo laø phaùp thieän, baát thieän, thieän laø phaùp höõu laäu. Trong kinh choã naøo cuõng noùi nhö theá v.v... vì coù caùc thöù vaät neân noùi caùc thöù teân. ÔÛ ñaây cuõng theá. Vì coù A-tyø-ñaøm neân noùi laø A-tyø-ñaøm. Hoûi: Do nghóa naøo maø goïi laø A-tyø-ñaøm? Ñaùp: Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Coù theå quyeát ñònh phaân bieät ñöôïc möôøi hai boä kinh, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Hieåu ñöôïc möôøi hai nhaân duyeân, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi nöõa, ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá, coù theå theo thöù lôùp quyeát ñònh ñuùng ñaén, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Coù khaû naêng giaûi thích phaùp tu taäp, nhaäp Thaùnh ñaïo, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Coù theå chöùng ñaéc Nieát-baøn, goïi laø A-tyø-ñaøm. Toân giaû Baø-ñaøn-ñaø noùi: Xuaát ly phieàn naõo, raøng buoäc, giaûi thoaùt, sinh töû, Nieát-baøn, caùc phaùp nhö theá v.v... do danh, vò, cuù, thaân, thöù lôùp soaïn taäp, phaân bieät, giaûi thích, goïi laø A-tyø-ñaøm. Toân giaû Cuø-sa noùi: Caàu giaûi thoaùt, nghóa laø caùc haïnh ñaõ thöïc haønh, ngöôøi chöa phaân bieät ñeàu phaân bieät, ñoù goïi laø khoå, laø nhaân cuûa khoå, laø ñaïo, laø quaû cuûa ñaïo, laø ñaïo phöông tieän, laø ñaïo voâ ngaïi, laø ñaïo giaûi thoaùt, laø ñaïo thaéng tieán, laø ñaïo höôùng quaû, laø ñaéc quaû, goïi laø A-tyø-ñaøm. Toân giaû Ba-xa noùi: Trí naày laø trí roát raùo, trí naày laø trí baäc nhaát, trí naày laø trí khoâng ngoä nhaän, goïi laø A-tyø-ñaøm. Ngöôøi cuûa A-tyø-ñaøm noùi: Coù theå löïa choïn caùc thöù ñeå hieåu roõõ, chöùng bieát taát caû caùc phaùp goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Phaùp taùnh saâu xa, coù theå ñaït ñeán taän ñaùy nguoàn cuûa chuùng, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Coù theå laøm thanh tònh phaùp nhaõn goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Hieån phaùt trí tueä saâu xa, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi noùi: Neáu ngöôøi naøo duøng tueä A-tyø-ñaøm phaân töôùng rieâng chung, töôùng

rieâng, thì khoâng ai coù theå ñuùng nhö phaùp maø noùi loãi cuûa hoï, goïi laø A-tyø-ñaøm. Boä Di-sa-taéc noùi: Nhö ñeøn coù coâng naêng saùng, goïi laø A-tyø-ñaøm. Nhö noùi: Trong taát caû söï chieáu saùng, söï chieáu saùng cuûa trí tueä laø treân heát. Boä Ñaøm-ma-quaät noùi: Phaùp naày taêng thöôïng, goïi laø A-tyø-ñaøm.

Nhö noùi: Trong taát caû caùc phaùp, tueä laø treân heát. Phaùi Thí duï noùi: Trong caùc phaùp, Nieát-baøn laø treân, vì phaùp naày laø keá ñoù, neân goïi laø A-tyø-ñaøm. Phaùi Thanh Luaän noùi: A-tyø laø töø boû, cuõng noùi laø löïa choïn. Töø boû töùc laø töø boû caùc phieàn naõo kieát phöôïc söû, Trieàn. Löïa choïn laø löïa choïn caùc phaùp nhö ñaïo phaåm nhö Duyeân khôûi, aám, nhaäp, giôùi v.v... Laïi nöõa: A-tyø dòch laø taêng thöôïng maïn, nhö goïi laø taêng thöôïng maïn Nhö noùi: Ngöôøi treân goïi laø ngöôøi taêng thöôïng. Nhö noùi: Daät treân goïi laø taêng thöôïng daät. Kinh naày taêng thöôïng neân goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi nöõa: A-tyø goïi laø hieän tieàn, taát caû caùc phaùp nhö ñaïo phaåm thieän v.v..., ñeàu hieän tröôùc maët, goïi laø A-tyø-ñaøm. Laïi nöõa: A-tyø dòch laø cung kính. Phaùp naày toân troïng ñaùng kính neân goïi laø A-tyø-ñaøm. Kinh naày ñöôïc goïi laø neàn taûng cuûa trí tueä. Hoûi: Vì sao goïi laø neàn taûng cuûa trí tueä? Ñaùp: Vì caùc trí roát raùo ñeàu xuaát xöù töø kinh naày, neân goïi laø neàn taûng. Laïi nöõa: Kinh naày goïi laø choã ñaët chaân cuûa trí. Caùc trí roát raùo ñeàu nhôø kinh naày maø ñöôïc thaønh laäp, cho neân goïi laø choã ñaët chaân cuûa trí. Hoûi: Kinh naày coù lôïi ích gì? Ñaùp: Thuaän theo giaûi thoaùt, thuaän theo voâ ngaõ, döùt chaáp ngaõ, nhaân, noùi roõ veà voâ ngaõ, phaùt yù giaùc cho con ngöôøi, sinh ra trí tueä, döùt töø söï ngu si, caét ñöùt löôùi nghi, ñöôïc quyeát ñònh, töø boû söï höøng chaùy, höôùng ñeán xuaát ly, ñöôïc noái tieáp trong thuù vui vaéng laëng, chaám döùt sinh töû luaân hoài, thuaän theo phaùp khoâng, tieán ñeán bôø Nieát-baøn, coù theå döùt taát caû dò kieán cuûa ngoaïi ñaïo, ñoái vôùi phaùp Phaät coù khaû naêng sinh khôûi taát caû taâm haân hoan, öa thích. Kinh naày coù nhöõng lôïi ích nhö theá, neân goïi laø A-tyø-ñaøm.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.